

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по науки за образованието и изкуствата

С Т А Н О В И Щ Е

за

дисертационен труд на тема: „ **Обучение на надарени деца от начална училищна възраст за високи спортни постижения**“, разработен от **Иван Христов Симеонов**, за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...(Методика на обучението в детската градина и началното училище по физическо възпитание и спорт)

Написала становището проф. д-р Елена Джамбазова-Спасунина, член на научно жури със заповед на ректора № РД 38-467/21.01.2021г.

Настоящата процедура по защита на дисертационния труд съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България, както и Правилника за неговото прилагане.

Темата на дисертационния труд на Иван Симеонов е в съответствие с направлението на докторантурата, в която е зачислен. Изследваният в него педагогически проблем е актуален, но и труден за проучване, което може би до известна степен обяснява слабото му отразяване в научната литература.

Трудът е разработен на 223 страници и е структуриран в увод, три глави, изводи и препоръки, заключение, приноси, библиография и 27 приложения. Онагледен е с 46 таблици, 41 графика и 13 фигури.

В **увода** докторантът ни запознава с актуалността на проблема и умело обосновава избора си на тема. Изтъква, че изучаването на общата спортна надареност е възпрепятствано от липсата на надеждни инструментите за оценка.

Първа глава е посветена на теоретичната постановка на проблема. Тук докторантът прави задълбочена характеристика на ключовите за дисертацията понятия. Представя характеристика на децата от начална училищна възраст с надареност в сферата на спорта, която включва: психологическа характеристика, в това число и характеристики на различни автори за надарени деца, характеристика на физическите особености, възрастови морфологични и функционални особености, на двигателните възможности, физиологични състояния на детския организъм при системни спортни занимания. Запознава ни с

нормативната уредба за закрила и работа с надарени деца в законодателствата на България ЕС и други държави. Представя съвременни тенденции на спортния подбор, както и ранна спортна специализация и диверсификация. Посочва трудностите при разпознаване и обучение на надарени деца. Откроява подходящите методи за работа с надарени деца в областта на спорта.

Анализът на литературните източници е направен компетентно, с проява на лично отношение и творческия подход на докторанта.

Във втора глава са поместени хипотезата, целта, задачите и методиката. Те са формулирани ясно и точно и дават представа за намеренията на докторанта. Подробно са представени етапите и организацията. В изследването са включени 360 деца на възраст от 9 до 10 години от 4 училища, 5 школи по футбол и 3 баскетболни школи. Използвани са следните методи:

- Анализ на нормативни документи и специализирана научно-методическа литература;
- Антропометрия;
- Спортно-педагогическо тестиране;
- Математико-статистически методи

Приложените изследователски методи дават възможност за обективен анализ и постигане на целта на дисертацията.

В трета глава са поместени резултатите и анализа от изследването.

В първата част на тази глава се прави анализ на влиянието на външни фактори върху диагностиката на спортните надарености. От представените два примера се вижда, че различни по важност събития, върху които детето реално няма контрол, могат да доведат до един и същ финален резултат, а именно реализация на най-високо професионално спортно ниво.

Във втората част на главата са показани резултатите от изпробването на тестовата батерия в контролирана среда. В резултат на предварителното изпробване докторантът прави промени във финалния вариант на тестовата батерия (таблица 8), като от част „ОФП“ отпадна тестът „Шестоъгълник“, а от част „СФП“ - тестът подаване по двойки. Той посочва и причините за това отпадане.

В третата подглава са представени тестове за нормалност на данните. От изложените резултати се вижда, че стойностите на асиметрия и ексцес са в посочените рамки между -2 и 2. Единствено в някои стойности на ексцес на теста 30 м гладко бягане има отклонение над 2. Докторантът обяснява, че това се дължи на много голямото разстояние между най-добрите и най-лошите резултати от тестовете.

В четвърта и пета част на трета глава са сравнени резултатите на средни стойности (average) и „размах“ (range) и от тестовете, насочени към качеството на изпълнение. Разкрива се тенденция за подобряване на двигателните и техническите качества на

изследваните и от трите групи. Видна е тенденцията, за по-голямо нарастване на тези стойности при групите, които активно се занимават със спорт, спрямо контролната група.

В шеста част на трета глава са определени надарените деца посредством стандартизиране на резултатите чрез метода на Z-стойностите (Z-score). При трениращите футбол най-голям прогрес показва Ф3, който изпреварва първите два резултата от предходния период, докато Ф9, Ф10 и Ф11 не показват достатъчно повишаване на постиженията спрямо предходния период. А при трениращите баскетбол Б10 не бележи никакъв прогрес в тестовете за дрибъл, а Б12 не бележи достатъчно голям прогрес. И двамата отпадат от първите 10%.

В седма част от тази глава се проследяват изменения в резултатите на момчетата от най-горните 10% от изследваните групи.

В следващата част се представят резултатите и анализа от корелационни зависимости между антропометричните данни за ръст и тегло и резултатите от тестовете за ОФП. От този корелационен анализ става ясно, че различните високи резултати са постигнати от деца с доста разнообразни антропометрични данни.

В последната част на трета глава се разкриват връзки между тренировъчните методики и отчетените промени в получените резултати. Резултатите от различните тестове не отличават ясно предимството на една методика пред останалите. Доказва се обаче, че не е необходимо даровитите деца задължително да бъдат изваждани от нормалната си среда (клас, тренировъчна група и т.н.), за да се подобряват резултатите и постиженията им. Изтъква се, че прогресът им е обвързан едновременно с индивидуалното отношение на треньора и отделеното време за работа.

Анализите в третата глава на дисертацията са направени весто, коректно и в детайли, а резултатите са онагледени с множество таблици, графики и фигури..

Направените изводи и препоръки произтичат от резултатите и анализа.

Приемам приносите на дисертацията, формулирани от докторанта.

Дисертацията е написана в подобаващ стил и език за този тип научен труд и се отличава с пълнота. Изследването е задълбочено, трудът има необходимите качества и отговаря на всички изисквания за дисертация.

Авторефератът отговаря на изискванията.

Справката за публикациите на докторанта показва, че са достатъчни като брой (3), самостоятелни са и тематично са свързани с проблематиката на дисертационния труд.

Не са ми известни данни, които да уличават докторантката в плагиатство.

В заключение, изтъкнатите по-горе качества и изведени приноси ми дават основание да гласувам с „да“ и предлагам на уважаемото научно жури да гласува с „да“ и да присъди образователната и научна степен „доктор“ на *Иван Христов Симеонов* по професионално

направление 1.3. Педагогика на обучението по...(Методика на обучението в детската градина и началното училище по физическо възпитание и спорт)

10.03.2021

подпис:

/ проф.д-р Елена Джамбазова